

Марија Димитровска-Иванова; Анета Демерџиева; Билјана Чонеска-
Јованова; Снежана Палчевска-Коцевска

НЕГА НА ДЕТЕ СО ЗАБОЛУВАЊЕ НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ

Штип 2024

Марија Димитровска-Иванова; Анета Демерџиева; Билјана Чонеска-
Јованова; Снежана Палчевска-Коцевска

НЕГА НА ДЕТЕ СО ЗАБОЛУВАЊЕ НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН
СИСТЕМ

Автори

д-р Марија Димитровска-Иванова, доцент
д-р Анета Демерџиева, насловен вонреден професор
д-р Билјана Чонеска-Јованова, насловен доцент
д-р Снежана Палчевска-Коцевска, насловен доцент

НЕГА НА ДЕТЕ СО ЗАБОЛУВАЊЕ НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ

Рецензенти

д-р Соња Пеова, редовен професор во пензија
д-р Валентина Велкоска-Накова, вонреден професор

Лектор

Слаѓан Спасовски

Техничко уредување

Марија Димитровска-Иванова

Издавач

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

За издавачот

уредник на издавачка продукција на УГД

д-р Лилјана Колева Гудева, редовен професор

Објавено во е-библиотека:

<https://e-lib.ugd.edu.mk>

DOI <https://www.doi.org/10.46763/9786082770901>

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

616.32/.35-053.2-07/-08(035)

616.32/.35-053.2-083(035)

НЕГА на дете со заболување на гастроинтестинален систем [Електронски извор] / Марија Димитровска-Иванова ... [и др.]. - Текст во PDF формат, содржи 188 стр., илустр. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев", Факултет за медицински науки, 2024

Начин на пристапување (URL): <http://e-lib.ugd.edu.mk/1223>. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 11.12.2024. - Фусноти кон текстот. - Биографски податоци: стр. 185-188. - Други автори: Анета Демерџиева, Билјана Чонеска Јованова, Снежана Палчевска-Коцевска. - Библиографија: стр. 175-184 ISBN 978-608-277-090-1

1. Димитровска-Иванова, Марија [автор] 2. Демерџиева, Анета [автор] 3. Чонеска Јованова, Билјана [автор] 4. Палчевска-Коцевска, Снежана [автор]

а) Гастроинтестинални заболувања -- Деца -- Дијагностика и лекување -- Прирачници

б) Гастроинтестинални заболувања -- Деца -- Нега -- Прирачници

COBISS.MK-ID 64901381

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

д-р Марија Димитровска-Иванова, доцент; д-р Анета Демерџиева,
насловен вонреден професор; д-р Билјана Чонеска Јованова,
насловен доцент; д-р Снежана Палчевска-Коцевска, насловен доцент

НЕГА НА ДЕТЕ СО ЗАБОЛУВАЊЕ НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ

Штип 2024

ПРЕДГОВОР

Педијатриската нега е специјализација на медицинската професија која се фокусира на педијатријата и медицинската нега на децата, од неонаталниот период до тинејџерските години. Ова е важно поле бидејќи здравјето на децата е различно од она на возрасните поради растот и развојот што се случуваат во текот на детството. Педијатриските медицински сестри обично работат во мултидисциплинарен тим со други здравствени работници за да обезбедат најдобра можна медицинска нега за децата. Тие играат важна улога за следење на здравјето на младите пациенти и обезбедување грижа и поддршка во текот на нивниот третман.

Педијатриската гастроентерологија претставува гранка на педијатријата која се занимава со проучување на заболувања на гастроинтестиналниот систем во детската возраст кои се едни од најчестите заболувања кај децата. Медицинската сестра има голема улога во дијагнозата, третманот и негата на децата со заболувања на гастроинтестинален систем, почнувајќи од мерење на антропометриските параметри, поставување на венски пристап за парентерална апликација на лекови, инфузии раствори и раствори за парентерална исхрана. Медицинската сестра која работи на одделение за педијатриска гастроентерологија мора да биде обучена да му помага на лекарот при изведување на дијагностички процедури како абдоминален ултразвук, езофагогастродуоденоскопија, колоноскопија, поставување на назогастрична сонда, спроведување на исхрана по ентерален пат. Повеќето од децата хоспитализирани на одделенијата за педијатриска гастроентерологија имаат потреба од секојдневно следење на телесната тежина, диурезата, изгледот, бројот и конзистенцијата на столиците и повратените маси. Медицинската сестрата мора да има одлично познавање од оваа патологија и да биде едукатор на децата и фамилиите за спроведување на терапија, специфична исхрана како и навремено препознавање на знаците и симптомите при егзацербација на заболувањето.

Во скриптата „Нега на дете со заболување на гастроинтестинален систем“ се опфатени најновите протоколи за дијагностика, третман и нега на децата со заболувања на гастроинтестинален систем утврдени од страна на Европското здружение за педијатриска гастроентерохепатаологија и исхрана, Американската академија за педијатрија, Светската здравствена организација и Центарот за контрола и превенција на болести.

Оваа скрипта е наменета за студентите од Високата медицинска школа насока Медицинска сестра/техничар, но истата поради големиот број на нови информации во однос на дијагностиката и третманот на заболувањата на гастроинтестиналниот систем, можат да ја користат и студентите по општа медицина како надополнување на основниот материјал по предметот „Педијатрија“.

Од авторите

СОДРЖИНА

1. ФИЗИКАЛЕН ПРЕГЛЕД НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ.....	1
1.1. Методи на преглед на гастроинтестинален систем.....	1
1.2. Нормални појави во дигестивниот тракт.....	6
1.3. Знаци и симптоми на заболувања на гастроинтестиналниот тракт.....	8
1.3.1. Дијареја.....	8
1.3.2. Повраќање.....	10
1.3.3. Опстипација.....	13
1.3.4. Абдоминална болка.....	14
1.3.5. Гастроинтестинално крвавење.....	16
1.3.6. Абдоминална дистензија.....	19
1.3.7. Дисфагија.....	20
1.4. Лабораториски испитувања на гастроинтестиналниот тракт.....	20
1.4.1. Испитувања на столицата.....	20
1.4.2. Испитувања на цревната апсорпција.....	21
1.4.3. Имејдинг и останати испитувања на ГИТ.....	22
2. БОЛЕСТИ НА УСНАТА ШУПЛИНА.....	25
2.1. Инфламаторни болести на усната шуплина.....	25
2.1.1. Акутен катарален стоматит.....	25
2.1.2. Акутен херпетичен гингивостоматит.....	25
2.1.3. Улцерозен стоматит.....	25
2.1.4. Афтозен стоматит.....	25
2.1.5. Орална монилијаза.....	26
2.1.6. Ангуларен стоматит.....	26
2.1.7. Хепрангина.....	26
2.1.8. Макроглосија.....	27
2.1.9. Мигрирачки глосит.....	27
2.2. Конгенитални аномалии на усната шуплина.....	27
2.2.1. Расцеп на усна.....	27
2.2.2. Расцеп на непце.....	27

3. БОЛЕСТИ НА ХРАНОПРОВОД.....	31
3.1. Конгенитална атрезија на хранопровод.....	31
3.2. Гастроезофагеален рефлукс.....	34
3.3. Хијатална хернија.....	37
3.4. Ахалазија.....	38
3.5. Корозивно оштетување на хранопроводот.....	39
3.6. Езофагеит.....	39
3.6.1. Еозинофилен езофагеит.....	40
3.7. Туѓо тело во хранопровод.....	42
4. БОЛЕСТИ НА ЖЕЛУДНИК И ТЕНКО ЦРЕВО.....	43
4.1. Хипетрофична стеноза на пилорус.....	43
4.2. Гастрит.....	46
4.2.1. Акутен гастрит.....	46
4.2.2. Хроничен гастрит.....	46
4.3. Улкусна болест.....	47
4.3.1. Примарна улкусна болест.....	48
4.3.2. Секундарна улкус.....	51
4.4. Атрезија на дуоденум.....	52
4.5. Ануларен панкреас.....	53
4.6. Синдром на горна мезентеријална артерија.....	53
4.7. Предуоденална портална вена.....	54
4.8. Опструкција на тенкото црево.....	54
4.9. Мекелов дивертикулум.....	55
4.10. Меконијален илеус.....	56
4.11. Малротација на црева.....	57
4.12. Цревна инвагинација.....	58
4.13. Акутен апендицит.....	61
4.14. Туѓо тело во желудникот и црево.....	64
4.15. Акутен гастроентерит.....	64

4.15.1. Некои карактеристики на најчестите предизвикувачи на акутен гастроентерит.....	66
4.15.2. Третман на акутен гастроентерит.....	71
4.15.3. Превенција на акутен гастроентерит во детската возраст.....	78
4.16. Хронична дијареја.....	79
4.16.1. Алергија на протеини на кравјо млеко.....	83
4.16.2. Синдром на кратко црево.....	89
4.16.3. Ексудативна ентеропатија.....	90
4.16.4. Акродерматитис ентеропатика.....	91
4.16.5. Конгенитална хлоридна дијареја.....	92
4.16.6. Синдром на иритабилно црево.....	92
4.17. Целијачна болест.....	93
4.18. Неподносливост на лактоза.....	99
5. ИНФЛАМАТОРНИ ЦРЕВНИ БОЛЕСТИ.....	103
5.1. Улцеративен колит.....	103
5.2. Кронова болест.....	111
5.3. Некротичен ентероколит.....	118
5.4. Псевдомембранозен ентероколит.....	120
5.5. Еозинофилен гастроентерит.....	121
6. Цревни паразити.....	123
6.1. Инфекција предизвикана од <i>Giardia lamblia</i>	123
6.2. Инфекција предизвикана од <i>Enatmoeba histolytica</i>	124
6.3. Инфекција предизвикана од <i>Ascaris lumbricoides</i>	125
6.4. Инфекција предизвикана од <i>Enterobius vermicularis</i>	125
6.5. Инфекција предизвикана од <i>Trichuris trichiura</i>	126
6.6. Тенијаза.....	126
7. БОЛЕСТИ НА ПАНКРЕАС.....	129
7.1. Конгенитални аномалии на панкреас.....	129
7.1.1. Ектопичен панкреас.....	129
7.1.2. Ануларен панкреас.....	129

7.1.3. Поделен панкреас (Pancreas divisum).....	129
7.1.4. Цисти на панкреас.....	129
7.1.5. Конгенитален дефицит на липаза.....	130
7.1.6. Конгенитален дефицит на трипсиноген.....	130
7.1.7. Конгенитален дефицит на ентеропетидаза.....	130
7.2. Акутен панкреатит.....	130
7.3. Хроничен панкреатит.....	139
7.4. Автоимун панкреатит.....	141
8. ЦИСТИЧНА ФИБРОЗА И ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ.....	145
9. ЗАБОЛУВАЊА НА ДЕБЕЛОТО ЦРЕВО.....	151
9.1. Долихоколон.....	151
9.2. Атрезија и стеноза на колон.....	151
9.3. Волвулус на сигма.....	151
9.4. Синдром на меконијален чеп.....	151
9.5. Хиршпрунгова болест.....	152
9.6. Аномалии на анус и ректум.....	156
9.7. Анални фисури.....	157
9.8. Пролапс на ректум.....	158
9.9. Перианален апсцес.....	158
9.10. Перианални фистули.....	159
9.11. Хемороиди.....	159
10. КОНГЕНИТАЛНИ АНОМАЛИИ НА СТОМАЧНИОТ СИД.....	161
10.1. Омфалокела.....	161
10.2. Гастрошиза.....	161
10.3. Конгенитална дијафрагмална хернија.....	162
10.4. Умбиликална хернија.....	163
11. ПЕРИТОНИТ.....	165
11.1. Акутен примарен перитонит.....	165
11.2. Секундарен перитонит.....	165
11.3. Перитонит кај новороденче.....	166

12. НАЈЧЕСТИ ТУМОРИ НА ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН СИСТЕМ ВО ДЕТСКА ВОЗРАСТ.....	167
12.1. Тумори на усна празнина.....	167
12.2. Тумори на хранопровод.....	167
12.3. Тумори на желудник.....	167
12.4. Тумори на тенко црево.....	168
12.4.1. Peutz-Jegers-ов синдром.....	168
12.4.2. Gardner-ов синдром.....	170
12.5. Тумори на дебело црево.....	170
12.5.1. Јувенилни полипи.....	170
12.5.2. Јувенилен полипозен синдром.....	170
12.5.3. Фамилијарна аденоматозна полипоза.....	172
12.6. Тумори на ендокрините (APUD) клетки - Функционални тумори на панкреас.....	172
12.6.1. Гастрином (Zolinger Elison-ов синдром).....	172
12.6.2. Випом.....	173
12.6.3. Глукагоном.....	173
12.6.4. Инсулином.....	173
12.6.5. Соматостатином.....	173
12.7. Нефункционални тумори на панкреас.....	174

